

How to study Chumash- One book at a time - Shmot class #5

The Exodus, why the book is better than the movie

Taking Egypt out of the Jews

Source sheet for TIM shiur by Menachem Leibtag/

I. Review:

This week we will continue our study on how the focus of Sefer Shmot moves from God taking the Jews of Egypt, to the more central topic of taking 'Egypt out of the Jews' - in preparation for the journey on their way to enter a covenant with God on Mt. Sinai - before they will conquer the Land of Israel.

II. The need for spiritual preparation in light of Brit Sinai:

Recall how all the events after the exodus lead up to the most important event in the Torah - i.e. the covenant at Sinai.:

LOCATION	EVENT
1) Yam Suf (14:11)	Am Yisrael is attacked by Mitzraim; Thus breaking ties with Egypt, and 'dependance of God instead
2) Mara (15:24)	the water is bitter; God can provide the most basic physical needs
3) Midbar Sin (15:2)	there is no food to eat; God can provide a constant source of nutrition
4) Refidim I (17:3)	there is no water to drink; God tests their faith; note the development of "emunah"
5) Refidim II (17:8)	Am Yisrael is attacked by Amalek. God can help them defeat their enemies [Note the chiasitic structure: war-water-food-water-war.]

Note how this is central to the preamble to the covenant - Shmot 19

א בחדש, השלישי, לצאת בני-ישראל, מארץ מצרים--ביום הזה, באו מדבר סיני. בו יסעו
מרפידים, ויבאו מדבר סיני, ויחנו, במדבר; ויחן-שם ישראל, נגד ה'.

The Proposition:

ג ומשה עלה, אל-ה'אלהים; ויקרא אליו ה', מן-ההר לאמר
: כה תאמר לבית יעקב, ותגיד לבני ישראל.

ד אתם ראיתם, אשר עשיתי למצרים;

וَأَشَأ אתכם על-כנפי נשרים, ואבא אתכם אלי.

ה ועתה, אם-שמוע תשמעו בקלי, ושמרתם, את-בריתי--

והייתם לי סגלה מכל-העמים, כי-לי כל-הארץ. ואתם תהיו-לי

ממלכת כהנים, וגוי קדוש: אלה, הדברים, אשר תדבר, אל-בני ישראל.

Bnei Yisrael accept -

ה'. ח ויענו כל-העם יחדו ויאמרו, כל אשר-דבר ה' נעשה; וישב משה את-דברי העם, אל-ה'.

III. God's first attempt - before the Plagues began!

Shmot 6:2-9 [Parshat Va'era]

ב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו: **אֲנִי יְהוָה** :

ג וַאֲרָא אֶל-אַבְרָהָם אֶל-יִצְחָק וְאֶל-יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי - וְשָׁמִי יְהוָה לֹא נִוְדַעְתִּי

לָהֶם: **ד** וְגַם הִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּם לָתֵת לָהֶם אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ

מִגְרִיהֶם אֲשֶׁר-גָּרוּ בָּהּ: **ה** וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת-נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבָדִים אִתְּם **וְאֶזְכֹּר אֶת-בְּרִיתִי** :

ו לָכֵן אֹמַר לְבְנֵי-יִשְׂרָאֵל **אֲנִי יְהוָה**

• וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם

• וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבַדְתָּם

• וְגִאֲלַתִּי אֶתְכֶם בְּזִרְזוּעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים :

• **וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים** וַיִּדְעֹתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה

אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם :

• וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל-הָאֶרֶץ: אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת-יָדֵי לָתֵת אֹתָהּ

: **אֲנִי יְהוָה** לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנִתַּתִּי אֹתָהּ לָכֶם מִזֶּרְעוֹ **אֲנִי יְהוָה** :

ט וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן - אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה :

Note the proof the 'listening' implies 'obeying' based on the 'kal v'chomer'

יב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה, לְפָנָי יְהוָה לֵאמֹר: הֲזֵן בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, **לֹא-שָׁמְעוּ אֵלָי**,

וְאֵיךְ יִשְׁמְעוּנִי פְּרַעָה, וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם

C. The parallel source from Yechezkel chapter 20

יחזקאל פרק כ

א וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית, בַּחֲמִשִּׁי בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, בָּאוּ אַנְשֵׁים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל, לְדַרְשׁ אֶת-יְהוָה; וַיֵּשְׁבוּ, לִפְנֵי.

ב וַיְהִי דְבַר-יְהוָה, אֵלַי לֵאמֹר. ג בֶּן-אָדָם, דַּבֵּר אֶת-זְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה, הִלְדַּרְשׁ אֹתִי, אַתֶּם בָּאִים: חִי-אֲנִי אִם-אֲדַרְשׁ לָכֶם, נָא אֲדֹנָי יְהוִה. ד הִתְשַׁפֵּט אַתֶּם, הִתְשַׁפֹּט בֶּן-אָדָם: אֶת-תּוֹעֵבַת אֲבוֹתֵיכֶם, הוֹדִיעֶם.

ה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם, כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה, בְּיוֹם בְּחָרֵי בְיִשְׂרָאֵל, וְאִשָּׁא יָדַי לְזֹרַע בַּיִת יַעֲקֹב וְאֹדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם; וְאִשָּׁא יָדַי לָהֶם לֵאמֹר, אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. ו בְּיוֹם הַהוּא, נִשְׂאֹתִי יָדַי לָהֶם, לְהוֹצִיאֵם, מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: אֶל-אֶרֶץ אֲשֶׁר-תִּרְתִּי לָהֶם, זִבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ--צְבִי הִיא, לְכָל-הָאֲרָצוֹת.

ז וְאָמַר אֲלֵהֶם, אִישׁ שְׁקוּצֵי עֵינָיו הַשְּׁלִיכוּ,

וּבְגִלּוֹלֵי מִצְרַיִם, אֶל-תַּטְמְאוּ: אֲנִי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם.

ח וַיִּמְרוּ-בִי, וְלֹא אָבוּ לְשִׁמַּע אֵלַי--אִישׁ אֶת-שְׁקוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא הַשְּׁלִיכוּ, וְאֶת-גִּלּוֹלֵי מִצְרַיִם לֹא עָזְבוּ; וְאָמַר לְשַׁפֹּךְ חַמְתִּי עֲלֵיהֶם, לְכַלּוֹת אֶפְרַי בָהֶם, בְּתוֹךְ, אֶרֶץ מִצְרַיִם. ט וְאֶעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי, לְבַלְתִּי הַחֵל לְעֵינַי הַגּוֹזִים אֲשֶׁר-הֵמָּה בְּתוֹכְכֶם--אֲשֶׁר נֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם, לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם...

D. What was so bad about Egyptian culture- Vayikra 18

א וַיִּדְבֹר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. ב דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם:
אֲנִי, יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. ג כַּמְעֵשֶׂה אֶרֶץ-מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַתְּם-בָּהּ, לֹא תַעֲשׂוּ;
וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ-כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה, לֹא תַעֲשׂוּ...

כדאל-תִּטְמְאוּ, בְּכָל-אֵלֶּה: כִּי בְכָל-אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר-אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם.

E. The Seforno's explanation, what enabled enslavement

ספורנו, שמות פרק א

פסוק א אלה. הנזכרים בכאן היו ראויים להודע בשם, כי כל אחד מהם ראוי להיות נחשב איש על שמו ...

ואלה כל ימי חיייהם היו למאורות, ולא יצא הדור לתרבות רעה. אמנם אחרי מותם, לא היו הצדיקים שבבניהם כל כך חשובים, בעיני אלהים ואדם.

פסוק ו וכל הדור הוא.

כל שבעים נפש, שלא בא הדור לקלוקול גמור כל ימיהם.

פסוק ז פרו וישרצו.

ואחר שמתו כל שבעים נפש נטו לדרכי שרצים, שרצים לבאר שחת.

פסוק יג ויעבדו.

כשראו אותם מבזים עצמם לפעלה פחותה שמו אותם לעבדים, וזה כפי מה שהיו מוסיפים חטאת על חטאת (ע"פ ישעיה ל, א) כן אבדה עצתם...

פסוק יד וימרו את חיייהם.

כאשר הוסיפו לחטא בדעות ובמעשים, כמו שהעיד הנביא באמרו "וימרו בי ולא אבו לשמע אלי, איש שקוצי עיניהם לא השליכו ואת גלולי מצרים לא עזבו, ואמר לשפך חמתי עליהם לכלות אפי בהם בתוך ארץ מצרים" (יחזקאל כ, ח),

וכן היתה יד צריהם עליהם הלוח וקשה

IV. Example from Kriyat Yam Suf

י. וּפָרַעַה, הַקְּרִיב; וַיִּשְׂאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה
מִצְרַיִם נֹסְעֵ אַחֲרֵיהֶם, וַיִּירָאוּ מְאֹד, וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל,
אֶל-יְהוָה.

10 And when Pharaoh drew nigh, the children of Israel lifted up their eyes, and, behold, the Egyptians were marching after them; and they were sore afraid; and the children of Israel cried out unto the LORD.

יא וַיֹּאמְרוּ, אֶל-מֹשֶׁה, הַמִּבְּלִי אֵינ־קִבְרִים בְּמִצְרַיִם,
לְקַחְתָּנוּ לָמוֹת בַּמִּדְבָּר: מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ, לְהוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרַיִם.

11 And they said unto Moses: 'Because there were no graves in Egypt, hast thou taken us away to die in the wilderness? wherefore hast thou dealt thus with us, to bring us forth out of Egypt?

יב הֲלֹא-זֶה הַדְּבָר, אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר,
חֲדַל מִמָּנוּ, וְנַעֲבֹדָה אֶת-מִצְרַיִם: כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֶת-
מִצְרַיִם, מִמָּתְנוּ בַּמִּדְבָּר.

12 Is not this the word that we spoke unto thee in Egypt, saying: Let us alone, that we may serve the Egyptians? For it were better for us to serve the Egyptians, than that we should die in the wilderness.'

יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, אֶל-תִּירָאוּ--הֲתִיַּצְבוּ וְרָאוּ אֶת-
יְשׁוּעַת יְהוָה, אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם:

13 And Moses said unto the people: 'Fear ye not, stand still, and see the salvation of the LORD, which He will work for you to-day; for whereas ye have seen the Egyptians to-day, ye shall see them again no more for ever.'

כִּי, אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת-מִצְרַיִם הַיּוֹם--
לֹא תִסְפוּ לִרְאֹתָם עוֹד, עַד-עוֹלָם.

יד יְהוָה, יִלָּחֵם לָכֶם; וְאַתֶּם, תַּחֲרֹשׁוּן. {פ}

14 The LORD will fight for you, and ye shall hold your peace.' {P}

טו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, מַה-תִּצְעַק אֵלַי; דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי-
יִשְׂרָאֵל, וַיִּסְעוּ.

15 And the LORD said unto Moses: 'Wherefore criest thou unto Me? speak unto the children of Israel, that they go forward.'

טז וְאִתָּה הָרָם אֶת-מִטְּךָ, וְנָטַה אֶת-יָדְךָ עַל-הַיָּם--
וּבִקְעָהוּ; וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם, בַּיַּבֵּשָׁה.

16 And lift thou up thy rod, and stretch out thy hand over the sea, and divide it; and the children of Israel shall go into the midst of the sea on dry ground.

יז וְאֲנִי, הִנְנִי מַחֲזִיק אֶת-לֵב מִצְרַיִם, וַיָּבֹאוּ, אַחֲרֵיהֶם;
וְאֶכְבְּדָה בַּפָּרַעַה וּבְכָל-חֵילוֹ, בְּרִכְבוֹ וּבַפָּרָשָׁיו.

17 And I, behold, I will harden the hearts of the Egyptians, and they shall go in after them; and I will get Me honour upon Pharaoh, and upon all his host, upon his chariots, and upon his horsemen.

יח וַיֵּדְעוּ מִצְרַיִם, כִּי-אֲנִי יְהוָה, בְּהַכְּבֹדִי בַּפָּרַעַה, בְּרִכְבוֹ
וּבַפָּרָשָׁיו.

18 And the Egyptians shall know that I am the LORD, when I have gotten Me honour upon Pharaoh, upon his chariots, and upon his horsemen

V. Review of the manna test/ preparation

1. Manna - as preparation for Mount Sinai /Shmot 16:4

שמות פרק טז ד וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן-הַשָּׁמַיִם
וַיֵּצֵא הָעָם וְלָקְטוּ דָבָר-יּוֹם בְּיוֹמוֹ, לְמַעַן אֲנִסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם-לֹא...

2. Taking as much as one 'needs', but not on shabbat / see 16:16-20

טז זֶה הַדְּבָר, אֲשֶׁר צִוָּה ה', לָקְטוּ מִמֶּנּוּ, אִישׁ לְפִי אֹכְלוֹ:
עֹמֶר לַגִּלְגָּלֹת ... יח וַיִּמְדוּ בְּעֹמֶר--וְלֹא הֶעֱדִיף הַמֶּרְבֵּה...

3. An 'omer' of the manna - in the Holy of Hollies! /see 16:33-34

לג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן, קַח צְנֻצָּנוֹת אַחַת, וְתֵן-שָׁמָּה מְלֵא-הָעֹמֶר, מִן;
וְהִנֵּחַ אֹתוֹ לִפְנֵי ה', לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם ...

4. How much does an 'omer' weigh? / see 16:36

לו וְהָעֹמֶר, עֶשְׂרִית הָאִיפָה הוּא. [=עשרון 1/10 of an eifa]

VI. Support from Devarim chapter 8

Reason for 'manna' according to Moshe Rabeinu in Devarim 8:1-18

To PREPARE you for the spiritual dangers of prosperity!

ב וּזְכַרְתָּ אֶת-כָּל-הַדְּרֹךְ, אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ... זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר
לְמַעַן עֲנִתְךָ לְנִסְתֶּיךָ, לְדַעַת אֶת-אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ ...
ג וַיַּעֲנֶךָ, וַיִּרְעַבְךָ, וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הַמָּן אֲשֶׁר לֹא-יִדְעָתָּ, וְלֹא יִדְעוּן
אַבְתֵּיךָ: לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ, כִּי לֹא עַל-הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם..
ז כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ, מְבִיאֶךָ אֶל-אֶרֶץ טוֹבָה... יֵא הַשֹּׁמֵר לָךְ פֶּן-תִּשְׁכַּח ...
יז וְאָמַרְתָּ, בְּלִבְּךָ: כַּחֲזִי וְעַצָּם יָדִי, עָשָׂה לִי אֶת-הַחִיל הַזֶּה
יח וּזְכַרְתָּ, אֶת-ה' אֱלֹהֶיךָ--כִּי הוּא הִנִּיתָ לָךְ כֹּחַ, לַעֲשׂוֹת חִיל.